

Propostes d'acció per a l'acompanyament i la transició del teixit empresarial valencià en la integració de la sostenibilitat

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

ANGELA
IMPACT ECONOMY

El present informe s'ha elaborat per Àngela Impact Economy S.L, per a fins consultius i d'assessorament en el marc del CMENOR2022/09N03/120.

El contingut s'ajusta a la proposta adjudicada i a la Memòria proposta de contractació d'un servei per a l'obtenció d'informes i assessorament jurídic aplicat sobre evolució de la legislació de la UE i l'estat espanyol respecte de la taxonomia de sostenibilitat i "reporting" no financer, i el seu impacte en l'economia valenciana, de la Direcció General d'Economia Sostenible.

El contingut d'aquest informe té exclusivament una finalitat informativa. La informació recaptada que ha servit per a l'elaboració de l'informe es basa en una anàlisi de la normativa i documents oficials, però les hipòtesis assumides corresponen a una valoració pel que no podrà prendre's com a referència en cap cas.

La informació és susceptible de ser interpretada, tenint en compte que moltes de les normes analitzades es troben en fase de desenvolupament parlamentari o han sigut recentment aprova-des.

ÍNDEX

MARC DE L'INFORME	4
Objecte de l'Informe	4
Marc d'actuació administrativa	4
Fonaments per a les PROPOSTES	5
Anàlisi d'impacte regulador	5
Entrevistes a empreses i organitzacions	9
Principals conclusions. Anàlisi de <i>benchmarking</i>	10
Document europeu per a autoritats regionals	19
RECOMANACIONS I PROPOSTES D'ACCIÓ.....	21
Propostes d'acció davant els principals reptes.....	22
Mesures per pilars temàtics	32
Especial referència a accions en relació als reptes de les pimes	34

MARC DE L'INFORME

Objecte de l'informe

Aquest informe té com a objectiu facilitar el procés d'acompanyament per part de la Direcció General d'Economia Sostenible a les empreses valenciana en la seua transició per a la integració de la sostenibilitat alineada amb el full de ruta europeu, en l'àmbit de les seues competències d'orientació, planificació i seguiment de les polítiques econòmiques generals i de competitivitat sectorials i territorials i el foment de la responsabilitat social.

Marc d'actuació administrativa

La majoria de les competències en l'àmbit de sostenibilitat recauen en el regulador europeu i nacional. No obstant això, les comunitats autònomes i en aquest cas la Comunitat Valenciana a través de la Generalitat tenen un marc d'acció molt significatiu no solament contribuint als objectius nacionals i de la UE en l'àmbit de sostenibilitat, sinó desplegant solucions econòmiques i socials pròpies adaptades al seu context territorial i tenint en compte els principals interessos de la Comunitat.

Especialment, cobren importància les competències exclusives que posseïxen en matèria de planificació de l'activitat econòmica de la Comunitat Valenciana i d'indústria. Però també per les seues competències de desenvolupament legislatiu i l'execució en matèria de:

- Ordenació del crèdit, banca i assegurances.
- Règim miner i energètic.
- Protecció del medi ambient

Per tant, la planificació de l'activitat econòmica serà l'element fonamental d'impuls per a la sostenibilitat a la Comunitat, sense menyscabament d'altres matèries d'importància com les que s'han enumerat i les que s'analitzaran a través del present informe.

La combinació de la coordinació de mesures conjuntes i intercanvis de polítiques entre actors nacionals, regionals i locals, i la proactivitat en la transformació per part de la Generalitat seran claus per a abordar la necessària transformació del teixit empresarial valencià cap a la seua sostenibilitat.

Fonaments per a les PROPOSTES

En aquest apartat es resumeixen les principals claus obtingudes a partir del treball realitzat per a dissenyar les propostes d'acció per a l'acompanyament del teixit empresarial valencià en la integració de la sostenibilitat que es recullen en el següent apartat.

En el marc de l'esmentada anàlisi s'han elaborat les anàlisis o estudis següents:

- Una [anàlisi de l'impacte regulador del](#) full de ruta de sostenibilitat europeu en el teixit empresarial valencià.
- Una sèrie [d'entrevistes dutes a terme a empreses i organitzacions](#) representatives en l'economia valenciana.
- Una [anàlisi de benchmarking](#) relacionada amb les accions dutes a terme en el marc de sostenibilitat per part d'altres regions, en l'àmbit nacional i europeu.
- L'anàlisi de la [Guia per a responsables polítics nacionals i regionals](#) per promocionar la transició cap a la sostenibilitat.

Aquest treball previ constitueix el fonament de les propostes i recomanacions desenvolupades i que s'exposaran en el següent apartat.

A continuació, es destaquen les principals claus extretes de les accions portades a cap.

Anàlisi d'impacte regulador

L'informe *Marc regulador actual i projectat de sostenibilitat (2022-2026)* realitzat en el marc d'aquest contracte, ja recollia el propòsit de servir com a base per a la formulació de propostes d'acció que es recolliran en aquest segon informe.

A continuació, es destaquen les principals conclusions de l'anàlisi d'impacte regulador realitzat en aquest informe a tenir en compte per a les propostes d'acció:

Majors exigències de transparència corporativa

La nova directiva d'informació sobre sostenibilitat corporativa¹, a través de la seua nova regulació dels informes de sostenibilitat de les empreses, indica els canvis següents:

- Una alta exigència en la gestió de dades de sostenibilitat per a empreses de més de 250 treballadors.
- Un arrossegament de totes les empreses que formen part de la cadena de subministrament de les empreses que estan obligades a reportar, moltes d'elles pimes, per elevar els seus estàndards de sostenibilitat en l'àmbit mediambiental i de drets humans.
- En un mitjà o llarg termini promourà que la sostenibilitat es convertisca en un factor de competència² entre les empreses, podent ser un avantatge competitiu, i fins i tot impulsant o fent desaparéixer models de negoci en funció de la seua sostenibilitat.

Normativa vinculada

- Directiva d'Informació sobre Sostenibilitat Corporativa (Corporate Sustainability Reporting Directive-CSRD) - Aprovada pel Parlament Europeu.
- Directiva sobre Deguda Diligència de Sostenibilitat Corporativa (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) - En fase de proposta.

La pressió del mercat financer sobre les empreses arrossega la seua transformació

Aquesta normativa obliga els bancs, inversors i asseguradores a divulgar la sostenibilitat de les seues carteres d'inversió, per a la qual cosa necessitaran recaptar informació de les empreses.

Les empreses que no siguen capaces d'oferir aquesta informació i demostrar el seu pla de sostenibilitat tindran menys possibilitats de captar inversió i finançament, o aquesta els resultarà més cara.

---

¹ Directiva d'Informació sobre sostenibilitat corporativa (CSRD per les seues sigles en anglés) aprovada pel Parlament Europeu el 10 de novembre de 2022.

² A través de la estandardització de la informació que cal reportar, a través del desenvolupament per actes delegats dels estàndards europeus de sostenibilitat (ESRS), que permetrà la comparació de les empreses per part d'inversors, consumidors i altres *stakeholders*.

Normativa vinculada

- Reglament de Divulgació de Finances Sostenibles (Sustainable Finance Disclosure Regulation – SFDR)
- Reglament (UE) 2020/852 relatiu a l'establiment d'un marc per facilitar les inversions sostenibles (conegut com el Reglament de Taxonomia Europea).

Prioritat més urgent: la reducció d'emissions

Els compromisos de reducció d'emissions en l'àmbit europeu, nacional i autonòmic, i l'articulació d'aquests en exigències per a les empreses, a través de la regulació empenyeran l'adaptació dels processos productius.

En aquest sentit, les empreses es veuran pressionades per a la reducció les seues emissions, augmentar l'eficiència energètica i la transició a una economia circular havent de treballar plans de transició, revisant els seus models productius i de negoci. Això, unit al fet que la Comunitat és la cinquena amb major nombre d'emissions a l'àmbit nacional³ farà que aquests àmbits siguen prioritaris i dels quals presentarà major acceleració en els pròxims anys.

La prioritització d'aquests objectius orientarà la innovació cap a aquests camps.

Normativa vinculada

- Paquet legislatiu "Fit for 55" - Aprovada
- Directiva sobre fonts d'energia renovable - En fase de proposta
- Directiva sobre eficiència energètica - En fase de proposta
- Llei de Repartiment de l'Esforz (Efford Sharing Regulation)
- Règim de Comerç de Drets d'Emissió (ETS) de la UE
- Reglament (UE) 2020/852 relatiu a l'establiment d'un marc per facilitar les inversions sostenibles (conegut com el Reglament de Taxonomia europea).

Les característiques del model econòmic i productiu valencià

El teixit empresarial valencià i el seu model productiu es caracteritzen per la reduïda grandària de les seues empreses, la qual cosa influeix en la disponibilitat de recursos, la professionalitat de la seua gestió i la seua vulnerabilitat financera. Aquesta característica influeix en la seua capacitat d'adaptació a canvis reguladors i del mercat, com el repte de transformació que està suposant la integració de la sostenibilitat.

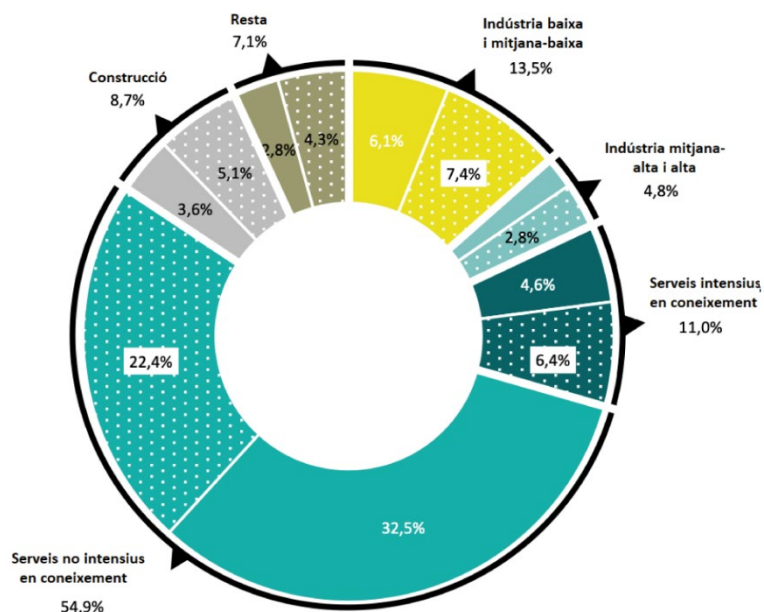
---

³ Informe de situació de les emissions de CO₂ al món. Fundació Empresa i Clima (2020).

L'especialització del teixit empresarial valencià es centra en sectors productius amb nivells mitjans de productivitat relativament baixos, com el comerç, el transport i l'hostaleria, la indústria manufacturera del calçat i el tèxtil o la ceràmica, i amb un nivell d'emissions alt. D'altra banda, compta amb poca representació en sectors intensius en coneixement amb una major capacitat de generar valor afegit.

Valor afegit del teixit empresarial valencià

Font: INE (CNE, CRE i EEE), Observatori GECE i elaboració pròpia.

Referències

- Estudis de competitivitat de l'economia valenciana (IVIE-Observatori GECE).
- Anàlisi de l'economia valenciana i el sistema valencià d'innovació.

Com conclou l'informe en el seu últim apartat, tots aquests canvis tindran un fort impacte en el teixit empresarial valencià, influït per la normativa europea i la seua transposició i desenvolupament per la normativa nacional.

En funció de l'anàlisi elaborada per aquest informe, els principals desafiaments per al teixit empresarial valencià residiran en:

1. Elevar la transparència de sostenibilitat de les empreses valenciana a través d'informes alineats amb la normativa europea.
2. Millorar la gestió de dades de sostenibilitat de les empreses i l'administració pública, assegurant la seva eficiència i la presa de decisions amb impacte.
3. Aprofitar l'efecte tractor de les grans empreses, principals obligades pel marc regulador de sostenibilitat, però amb capacitat d'arrossegament sobre les pimes.
4. Captar inversió i finançament per a la transició que permeta la transformació del model productiu del teixit empresarial.
5. Transformar els models productius mantenint la competitivitat del teixit empresarial valencià a través de la seua sostenibilitat.

Entrevistes a empreses i organitzacions

Per a la realització d'aquest informe s'ha entrevistat un total de 20 empreses i 7 organitzacions empresarials amb l'objectiu de recollir dades en relació amb el seu coneixement del full de ruta europeu, com s'estan preparant per a abordar-les i els seus principals reptes percebuts.

Les empreses entrevistes van ser seleccionades en funció de la importància de la seua contribució al PIB de la Comunitat Valenciana i el seu efecte tractor respecte a altres empreses de menor grandària. Les entrevistes van seguir un format semi-estructurat a través del qual es va identificar el nivell d'integració de la sostenibilitat empresarial, els principals reptes percebuts, prioritització d'aquests i efectes tractors de l'empresa.

De les entrevistes realitzades s'extreuen les conclusions següents:

Reptes

Els principals reptes percebuts per les empreses són, per aquest ordre:

1. La gestió de l'energia.
2. L'adaptació de productes i serveis sostenibles.
3. Finançar la transició.

Entre les empreses industrials destaca com a principal repte finançar la transició.

Aquests tres reptes estan relacionats amb la transformació dels models productius i la transició.

A aquests tres reptes principals els segueixen:

4. Els impostos, taxes i la fiscalitat ambiental
5. L'accés al coneixement primerenc.

D'altra banda, les empreses amb cadenes de subministrament complexes el destaquen com un dels desafiaments més importants.

Impuls per a l'adaptació

Les empreses mostren una predisposició variable respecte a avançar-se per assegurar la seua adaptació, o mostrar-se més conservadores respecte a realitzar inversions fins que la regulació es vaja confirmant. En aquesta variabilitat destaca com a element rellevant si existeix o no una demanda de la sostenibilitat per part dels seus clients i aspectes vinculats amb un lideratge o amb la cultura d'empresa. Aquests dos elements són claus perquè l'empresa no faça un enfocament de mer compliment regulador, o que identifique la sostenibilitat com una oportunitat de negoci.

Quan l'empresa no identifica una aportació de valor en el negoci és més reticent a fer canvis fins que no existeix una exigència reguladora clara, o si els fa és des d'un enfocament de mínims d'allò purament exigít per la norma.

Principals conclusions: anàlisi de *benchmarking*

Ajuts

Amb relació a les ajudes adreçades al foment de la responsabilitat social o la sostenibilitat trobem diferents tendències que podem agrupar en les següents:

- Comunitats que opten per ajudes dirigides a impulsar la RSE gairebé exclusivament dedicada a l'elaboració de memòries.

COMUNITAT VALENCIANA, GALÍCIA, NAVARRA, PAÍS BASC, MADRID, CASTELLA I LLEÓ

- Les subvencions solen ser baixes (al voltant de 3.000 €).
  - Dirigides exclusivament a pimes.
  - De vegades va acompanyat d'un segell autonòmic: GALÍCIA (Responsabilízate), NAVARRA (InnovaRSE).
- Comunitats que opten per ajudes molt més focalitzades, majoritàriament dirigida al tema ambiental (empremta de carboni, petjada hídrica, eficiència energètica).

MÚRCIA, CANÀRIES

- Solen finançar-lo amb FEDER.
  - En el cas de Múrcia opten per una figura nova, el “Xec de Sostenibilitat” i l'acompanyen d'accions de difusió, aprofitant l'interès per les ajudes per divulgar.
- Comunitats que aposten per ajudes de major quantia utilitzant fórmules de finançament combinat i dirigides a inversions sostenibles, projectes d'economia verda més ambiciosos.

CATALUNYA.

- Comunitats que compten amb un Segell o registre propi

NAVARRA (InnovaRSE), GALÍCIA (Responsabilízate) i en alguns casos amb assessorament GALÍCIA (Directe) i CANTÀBRIA (a través de la cambra de comerç).

Internacionalment, HOLANDA fa servir el format xec (subvencionen el 50 %) del cost de consultoria. Adreçat a pimes i vinculat a la cadena de subministrament sostenible. La gestió és a través d'una fórmula de col·laboració públicoprivada, per part del Ministeri d'Afers Exteriors i MVO Nederland.

ÀMBIT NACIONAL				
TERRITORI	ANY	NOM	OBJECTE CONVOCATÒRIA	ENLLAÇ
Galícia	2019	Programa d'ajudes per implantar la responsabilitat social empresarial (RSE), la igualtat laboral i la conciliació laboral i personal	Ajuts i incentius a pimes, incloses persones treballadores autònomes amb treballadors a càrrec per implantar sistemes de gestió de RSE i la igualtat laboral, així com per adoptar mesures de corresponsabilitat i de conciliació de la vida familiar, personal i laboral	https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2019/20190128/AnuncioG0424-281218-0005_es.html
Galícia	2021	Programa “Responsabilízate”	Pla d'assessorament GRATUÏT adreçat a les petites i mitjanes empreses en matèria responsabilitat social empresarial. Inclou, a més, l'acompanyament en l'aplicació de mesures que fomenten la igualtat d'oportunitats.	https://rse.xunta.gal/in-dex.php/es/responsabilizate-presentacion
Canàries	2022	Subvencions per a la millora de l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables en empreses i edificis residencials	Concessió de subvencions durant l'exercici 2022 per a la millora de l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables en empreses i edificis residencials, cofinançades amb FEDER en l'àmbit del Programa Operatiu de Canàries.	https://sede.gobiernodecanarias.org/sede/tramites/7465
La Rioja	2022	Economia circular i transició energètica	Subvencions destinades a la promoció de les energies renovables, l'estalvi i l'eficiència energètica i la protecció del medi ambient, en règim de concessió directa	https://web.larioja.org/bor-por-tada/boranuncio?n=anu-546131

Comunitat Valenciana	2020	Servei d'assessorament per a l'elaboració i implantació de memòries de sostenibilitat.	La Conselleria d'Economia Sostenible ha obert el termini per a la sol·licitud d'ajudes destinades a l'elaboració i implantació de memòries de sostenibilitat en les pimes de la Comunitat Valenciana, subvencions de fins al 100% (màxim de 3.000 euros) en l'exercici 2021 (fi de termini 30 de març de 2021).	https://actualidad.ai-dimme.es/2020/12/14/ayudas-elaboracion-e-implantacion-memorias-sostenibilidad-pymes/
Comunitat Foral de Navarra	2022	Subvenció per al foment de la responsabilitat social	Incentivar la implantació de la responsabilitat social (RS) en les empreses de la Comunitat Foral de Navarra mitjançant l'elaboració de diagnòstics, plans d'actuació, memòries de sostenibilitat i cicles de millora conforme a la metodologia "InnovaRSE".	https://www.navarra.es/es/tramites/on/-/line/subvencion-para-el-fomento-de-la-responsabilidad-social-para-2022?page-BackId=7528135
Comunitat Foral de Navarra	2022	Subvenció per a projectes en matèria de responsabilitat social	Subvencionables els projectes en matèria de responsabilitat social desenvolupats per les empreses i entitats d'economia social	https://www.navarra.es/es/tramites/on/-/line/subvencion-para-proyectos-en-materia-de-responsabilidad-social-para-el-ano-2022?page-BackId=7528135
País Basc	2022	Ajudes per a la responsabilitat social empresarial	Implantació de la RSE a les empreses mitjançant l'elaboració de les memòries de sostenibilitat. També serà subvencionable l'elaboració de memòries de comptabilitat social aplicada.	https://www.euskadi.eus/ayuda_subvencion/2022/rse-222/web01-tramite/es/
País Basc	2021	Ajudes a la implantació i desenvolupament de la responsabilitat social en petites i mitjanes empreses: iniciativa RSE-PIME	Incentivar la implantació i desenvolupament de bones pràctiques en matèria de RSE en les estratègies empresarials de les petites i mitjanes empreses per tal de millorar la seua competitivitat.	https://www.euskadi.eus/web01-tramite/es/contenidos/ayuda_subvencion/age_minindust_rse_pyme_2011/es_age_mi/es_arch.html
Catalunya	2022	Préstecs per al finançament d'empreses de l'economia circular	Préstecs per a autònoms, empreses o entitats (públiques o privades) amb seu social o operativa a Catalunya per a la realització d'inversions sostenibles i respectuoses amb el medi ambient o necessitats de circulat que impulsen projectes d'economia verda, economia circular o eficiència energètica, entre d'altres	https://www.accion.gen.cat.cat/ca/serveis/cercador-ajuts-empresa/ajuts/serveis/19014_ICF_EcoVerda
Regió de Múrcia	2022	"Xec de sostenibilitat empresarial"	Incentivar mesures que milloren la posició competitiva de les empreses al voltant de dos aspectes concrets de responsabilitat social corporativa: el càlcul de la petjada de carboni i la petjada hídrica.	https://www.institutofomentomurcia.es/sostenibilidadempresarial

Regió de Múrcia	2019-ara	Convocatòria d'Ajuts per a Actuacions d'Eficiència Energètica en PIME i Gran Empresa del Sector Industrial.	Els ajuts serviran per a posar en marxa noves actuacions que redueixen el consum d'energia final en el sector industrial, les inversions a subvencionar seran de millora de la tecnologia en equips i processos industrials, així com d'implantació de sistemes de gestió energètica.	https://www.institutofomentomurcia.es/eficiencia-energetica
Cantàbria	2018	Assessorament Responsabilitat Social Empresarial	Assessoraments tècnics especialitzats en matèria de Responsabilitat Social Empresarial, adaptats a les diferents tipologies d'empresa, que permeten la introducció real i tangible de compromisos i mesures responsables en el teixit empresarial.	http://camaracantabria.com/calidad/asesoramiento-responsabilidad-social-empresarial.php
Castella i Lleó	2021-2022	Responsabilitat Social Empresarial	Convocatòria de Subvencions destinades a implantar la responsabilitat social empresarial a les pimes de Castella i Lleó.	https://www.tramitacastillayleon.jcyl.es/web/jcyl/AdministracionElectronica/es/Plantilla100DetalleFeed/1251181050732/Ayuda012/1285129325029/Pro puesta
ÀMBIT EUROPEU				
TERRITORI	ANY	NOM	OBJECTE CONVOCATÒRIA	ENLLAÇ
Països Baixos	2022	VALES ICSR	Amb aquest bo obtens un cinquanta per cent dels costos de contractació d'un consultor extern per fer més sostenible la teua cadena de comerç internacional, fins a un màxim de 10.000 euros.	https://www.mvonderland.nl/project/imvovouchers/

Registres d'entitats socialment responsables

En l'àmbit de registre autonòmics hi ha principalment dues tendències:

En primer lloc, comunitats que fan un **enfocament d'acompliment**. En aquests registres se sol assignar una puntuació a les empreses en funció d'una valoració d'indicadors, normalment amb un punt de tall o puntuació mínima. Algunes d'elles utilitzen estàndards internacionals i altres aspectes més generals de RSE o els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) com a referència.

D'altra banda, altres comunitats enfoquen el registre o segell **com a impuls**. Les comunitats que opten per aquesta via posen més força en les mesures més de suport i assessorament, i fins i tot estableixen ajudes associades per fomentar l'avançament en la integració de la sostenibilitat i fan més força en els incentius associats.

En aquest sentit, és interessant destacar per exemple la comunitat autònoma d'Extremadura. Les empreses d'aquesta comunitat compten amb una eina pròpia d'autodiagnòstic i diferents mesures de suport. També tenen associats a la qualificació com a empresa responsable, diversos incentius: beneficis fiscals, en tributs propis conforme a la normativa autonòmica; prioritat en l'adjudicació de contractes (preferència en cas d'empat); publicitat (web ORSE, ús del distintiu RSE i segell).

ÀMBIT NACIONAL			
TERRITORI	REQUISITS	BENEFICIS	ENLLAÇ
Extremadura	Mitjançant l'eina ORSE les empreses poden autoavaluar-se en matèria de responsabilitat social. El reconeixement s'obté un cop superada l'auditoria per un tercer independent o la verificació per part de l'Oficina de RSE.	Avantatges de certificar-se com a empresa socialment responsable d'Extremadura: concessió d'ajudes, beneficis fiscals, prioritat en l'adjudicació de contractes, publicitat.	http://rsextremadura.juntaex.es/index.php?local=es&modulo=certificacion#tab_beneficios-tab
Extremadura	Que desenvolupen la seua activitat a la comunitat autònoma d'Extremadura, sempre que desenvolupen elements configuradors de la responsabilitat social empresarial i elaboren la corresponent memòria de sostenibilitat.	Criteri de valoració en la concessió d'ajudes; beneficis fiscals (en tributs propis conforme a la normativa autonòmica); prioritat en l'adjudicació de contractes (preferència en cas d'empat); publicitat (web ORSE, ús del distintiu RSE i segell).	https://www.juntaex.es/documentos/77055/621227/Publicaci%C3%B3n-Procedimiento+de+calificaci%C3%B3n+e+inscripci%C3%B3n+en+el+Registro+de+empresas+socialmente+responsables+de+Extremadura.pdf/5a2d2df6-c2ed-387d-534c-a6628851638f?t=1649058937445
Comunitat Valenciana	La norma conté el sistema d'indicadors per al registre de les entitats valencianes socialment responsables.	Es podrà crear un segell que reconega la qualificació com a entitat socialment responsable.	https://diariovanguardia.net/economia-creara-un-registro-de-empresas-valencianas-socialmente-responsables/
Aragó	Estar en possessió del segell RSA i renovar-lo anualment. Compromís amb els ODS. Accedir al qüestionari de RSA + Pla RSA). Una vegada realitzats els tres passos anteriors, l'organització sol·licitarà l'avaluació corresponent per a l'obtenció del segell RSA+. Procés obligatori, encara que s'estiga en possessió del segell RSA +.	La Taula de la Responsabilitat Social d'Aragó, va aprovar la creació el 2018 del Segell RSA+, que busca impulsar que les organitzacions posseïdores del segell RSA aprofundesquen en aspectes clau de la responsabilitat social corporativa.	https://aragonempresa.com/paginas/sello-rsa-plus
Astúries	És un registre d'empremta de carboni. Organitzacions que realitzen i siguin titulars de projectes d'absorció de CO ₂ situats al territori del Principat d'Astúries.	Registre de petjada de carboni per a la reducció, absorció i compensació d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle del Principat d'Astúries. Demostració davant tercers del compromís de l'organització amb la responsabilitat social	https://sede.asturias.es/bopa/2021/08/03/2021-07571.pdf

		i, en concret, en la mitigació del canvi climàtic.	
Astúries	Base de dades amb les bones pràctiques realitzades per les empreses asturianes en matèria de medi ambient, societat, bon govern i economia. D'aquesta manera, es podrà conèixer el grau d'implicació de les empreses en el futur de la nostra comunitat autònoma i es fomentarà la millora d'altres.	En l'apartat bones pràctiques es mostren les fitxes amb les pràctiques desenvolupades per les empreses asturianes, podent filtrar per categoria i empresa.	https://asturiasresponsable.es/
Galícia	Les empreses que participen en el programa " Responsabilízate " i superen correctament totes les fases, podran obtenir un segell d'empresa "Responsabilízate". Es tracta, per tant, d'un element de visibilitat i fidelització.	Per generar més confiança entre els consumidors i altres grups d'interés i posicionar els seus productes i serveis i els atributs de les seues empreses com a responsables.	https://rse.xunta.gal/index.php/es/responsabilizate-presentacion
Comunitat Foral de Navarra	El sistema " InnovaRSE " ha desplegat un model d'acreditació basat en un segell de diferents colors. Les empreses els van incorporant segons desenvolupen les diferents etapes de la metodologia.	El segell de Memòria de Sostenibilitat Verificada aporta un valor afegit, ja que indica que els continguts de la memòria han estat comprovats pel Govern de Navarra i contrastats amb els seus grups d'interés.	https://innovarsena-varra.es/sistema-innovarse/

Polítiques regionals de transformació o transició

Des de més o menys 2018, diverses comunitats autònomes estan emetent bons verds o bons sostenibles per finançar els seus projectes de transició. Aquest és el cas de la Comunitat de Madrid, el País Basc, la ciutat de Barcelona, la Comunitat d'Aragó, la Comunitat de Galícia, Comunitat Foral de Navarra i Andalusia.

La Comunitat de Balears destaca per l'ús d'impostos específics sobre el turisme per finançar la sostenibilitat del seu territori. Una mesura d'aquest tipus requereix un fort compromís de traçabilitat.

Les clàusules socials en la contractació és una altra manera d'orientar el capital privat cap a la sostenibilitat, encara que en aquest sentit és important que aquestes no siguin gaire generals i demostren un impacte.

ÀMBIT NACIONAL			
TERRITORI	NOM	OBJECTIU DE LA POLÍTICA	ENLLAÇ
Comunitat de Madrid	Bons sostenibles	Endeutament lligat directament al desenvolupament social. Els bons verds, producte financer de renda fixa vinculat a finançar projectes amb beneficis ambientalment sostenibles. També s'ha materialitzat una combinació d'objectius socials i ambientalment sostenibles, anomenats bons sostenibles.	https://www.comunidad.madrid/inversion/relacion-inversores/deuda-sostenible
Comunitat de Madrid	Préstec COVID	La Comunitat de Madrid ha formalitzat un préstec bilateral a 15 anys amb el Banc Europeu d'Inversions (BEI), per import de 200 milions d'euros, amb l'objectiu de poder fer front als efectes de la pandèmia per COVID-19.	https://www.comunidad.madrid/noticias/2021/05/11/obtenemos-200-millones-euros-banco-europeo-inversiones-combatir-covid-19
Comunitat de Madrid	Clàusules socials a la contractació	Incorporació de clàusules socials i ambientals en els plecs de contractació.	-
País Basc	Bo Sostenible Euskadi	Cinquena edició dels bons sostenibles. S'ha elaborat un nou marc de finançament, que actualitza l'elaborat el 2018, i que defineix instruments de finançament vinculats a projectes verds o socials. .	https://www.euskadi.eus/gobierno-vasco/-/noticia/2021/el-gobierno-vasco-lanza-bono-sostenible-euskadi-valor-1-000m/que-cristaliza-su-operacion-mayor-tamano-mercado-demanda-tres-veces-superior/
Barcelona	Barcelona Green Deal	El Barcelona Green Deal és el paradigma per a altres plans econòmics de la ciutat. Integra les accions i proporciona un marc d'alineament entre totes les accions empreses, de manera que es garantisca l'efectivitat i es maximitzen les sinergies entre programes. Aquest Pla d'Economia Sostenible està dirigit a enfortir l'economia social i verda i posicionar-la com a sector clau en la transformació del teixit productiu de la ciutat.	https://www.barcelonactiva.cat/documentos/20124/260292/Green-Deal_ESP_v7.pdf/5774e082-c96c-1ef4-3851-035c0d38b257?t=1622108790236
Barcelona	Bons sostenibles	Aquesta emissió de bons sostenibles és una de les novetats que s'han presentat per afavorir un finançament alternatiu. Aposta per la banca ètica com a alternativa de finançament municipal diversificant l'endeutament.	https://www.elboletín.com/barcelona-emite-bonos-verdes-y-sociales-por-valor-de-35-millones/
Aragó	Bons sostenibles	Aragó finançarà aquest any amb bons verds projectes socials per uns 300 milions (2018)	https://www.heraldo.es/noticias/aragon/2018/03/02/aragon-financiara-este-ano-con-bonos-verdes-proyectos-sociales-por-unos-300-millones-1227909-300.html

Galícia	Estratègia Gallega de RSE	Promoure comportaments voluntaris en les empreses que vagen més enllà de la legislació vigent. Impulsa compromisos en l'àmbit ambiental, social i de bon govern. S'estableix com un element clau per impulsar creació de valor compartit en la comunitat.	https://rse.xunta.gal/images/Estratexia_gallega_RSE_2019-2021.pdf
Galícia	Bo Sostenible	Aquest bo s'emet de conformitat amb el compromís que la Xunta de Galícia va publicar en el seu Marc Financer Sostenible que segueix el Pla Estratègic de Galícia. El pla defineix la senda de recuperació econòmica de la Xunta de Galícia per al període 2015-2020. El Pla Estratègic de Galícia està alineat amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de les Nacions Unides.	https://www.conselleria-defacenda.gal/documentos/10433/35286552/Informe-de-seguimiento-del-bono-sostenible-2020.es.pdf/5da2d004-cd7a-46f5-9f11-8f53fde4c74a
Comunitat Valenciana	LLEI 18/2017, de 13 de juliol, de la Generalitat, per al foment de la responsabilitat social	Foment i planificació de la responsabilitat social: responsabilitat social en les administracions públiques; responsabilitat social en les entitats valencianes.	https://dogv.gva.es/datos/2018/07/16/pdf/2018_6989.pdf
Comunitat Foral de Navarra	Emissió de deute sostenible	És la tercera emissió en aquest format des del 2019 i suposa que un de cada cinc euros del deute de Navarra siga sostenible.	https://www.navarra.es/es/-/el-gobierno-de-navarra-cierra-una-nueva-emision-de-deuda-sostenible-por-valor-de-125-millones-de-euros
Illes Balears	Impost turisme sostenible	Finançament d'actuacions previstes en el marc de l'Estratègia d'Inversions Illes Balears 2030 i que contribueixen, per tant, al desenvolupament d'alguna de les dotze estratègies que s'estableixen.	https://www.caib.es/sites/transparencia-atb/ca/area_impost_turisme_sostenible/
Illes Balears	Impost sobre estades turístiques	Finançar, totalment o parcialment, les despeses i les inversions derivades dels projectes aprovats pel Consell de Govern, a proposta de la Comissió d'Impuls del Turisme Sostenible. Aquests projectes han d'impulsar un turisme sostenible, responsable i de qualitat a les Illes Balears.	https://www.caib.es/sites/transparencia-atb/ca/pla_daccio-83893/
Andalusia	Bons sostenibles	Marc de Finançament Sostenible, en el qual s'enquadra aquesta primera emissió de bons per import de mil milions, els recursos dels quals estaran vinculats a projectes ambientals i socials. Es busca alinear la seua estratègia d'inversió sostenible amb el seu finançament i exercir un paper important en el desenvolupament del creixent mercat de bons i préstecs verds, socials i sostenibles.	https://sevilla.abc.es/economia/sevi-junta-andalucia-cierra-primera-emision-bonos-sostenibles-1000-millones-euros-202104091849-noticia.html

Andalusia	Incorporació de clàusules socials i ambientals en els contractes	Incorporació de clàusules socials i ambientals en els contractes.	https://www.juntadeandalucia.es/eboja/2016/203/BOJA16-203-00003-18282-01_00100614.pdf
Andalusia	Estratègia Andalusia de Desenvolupament Sostenible 2030	L'Estratègia Andalusia de Desenvolupament Sostenible 2030 (EADS) és un pla estratègic de la Junta d'Andalusia per orientar les polítiques públiques i privades cap a un tipus de desenvolupament socioeconòmic que considere de forma integrada la prosperitat econòmica, la inclusió social, la igualtat entre els gèneres i la protecció ambiental.	https://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/portal/landing-page-planificacion/-/asset-publisher/Jw7AHIm-cvbx0/content/estrategia-andaluza-de-desarrollo-sostenible-2030/20151
Múrcia	Estratègia Regional per a la Incentivació de la Responsabilitat Social Corporativa	L'instrument que el govern regional ha d'utilitzar com a primera mesura per aconseguir la implantació de la RSC com un model de gestió, en totes les organitzacions que conformen la comunitat autònoma de la Regió de Múrcia, públiques i privades.	http://www.carm.es/web/pagina?IDCONTE-NIDO=46851&IDTIPO=100&RASTRO=c2125\$m
Castella i Lleó	Pla de Responsabilitat Social Empresarial	Promoure la generació, difusió i implantació voluntària dels criteris i pràctiques de responsabilitat social en el major nombre d'empreses.	https://www.mites.gob.es/ficheros/rse/documentos/ccaa/cyl/Plan_RSE_2014-2020.pdf
Castella i Lleó	Incorporació d'aspectes socials en la contractació	Incorporació d'aspectes socials en la contractació.	https://www.mites.gob.es/ficheros/rse/documentos/ccaa/cyl/Directrices-MateriaContratacion.pdf
ÀMBIT EUROPEU			
TERRITORI	OBJECTIU DE LA POLÍTICA		ENLLAÇ
França	Les empreses amb més de 500 milions d'euros de facturació i en les quals l'Estat tinga participacions, hauran de publicar cada any un informe sobre el respecte dels seus compromisos climàtics en línia amb els pressupostos sectorials de carboni de l'estratègia nacional		https://www.ago-rarsc.org/en-francia-las-empresas-con-ayudas-publicas-tendran-que-asumir-compromisos-medioambientales/
França	Llei sobre el deure de vigilància de les grans empreses Aquesta norma només s'aplicarà a les empreses franceses de major grandària, però estableix per a elles la necessitat d'analitzar i abordar els impactes adversos que les seues activitats provoquen en les persones i en el planeta, alhora que hauran de publicar anualment plans de vigilància. Aquests inclouen els impactes relacionats amb les seues pròpies activitats, amb aquelles de les companyies sota el seu control directe i dels proveïdors i subcontractes amb qui tinguen una relació comercial establida.		https://diarioresponsable.com/noticias/24459-rse-francia-aprueba-una-importante-ley-sobre-el-deber-de-vigilancia-de-las-grandes-empresas

França	La Plataforma de RSE , és una plataforma nacional per a accions globals de responsabilitat social corporativa. Emet dictàmens sobre les qüestions que se li presenten i formula recomanacions sobre qüestions socials, ambientals i de governança plantejades per la responsabilitat social de les empreses (article 60 de la Llei Núm. 2005-882 de 2 d'agost de 2005; article 5 del Decret Núm. 2013-333 de 22 d'abril de 2013).	https://www.strategie.gouv.fr/actualites/presentation-de-plateforme-rse
--------	--	---

Document europeu per a autoritats regionals

La Comissió Europea⁴ va publicar el 2021 una guia dirigida a responsables polítics nacionals i regionals sobre la promoció de les transicions cap a la sostenibilitat. En aquest document suggereix als responsables polítics desplegar una estratègia que continga els següents passos:

1. Desenvolupar una visió estratègica.
2. Gestionar la transició.
3. Donar suport i impulsar la innovació.
4. Donar suport al desplegament i l'eliminació gradual.
5. Donar suport a una transició justa (social).
6. Enfocament específic territorial.

Aquest document ha estat usat com a guia o fonament per a algunes de les mesures proposades en el present informe. Es destaquen a continuació alguns dels principals elements a tindre en compte:

▣ Visió

Es planteja la dificultat d'abordar els problemes de sostenibilitat sistèmica a través de canvis incrementals, simplement centrats a fer que els sistemes existents siguin més eficients. Aquest tipus de reptes requereix mesures transformadores impulsades per una estratègia orientada cap a una visió amb metes i objectius ambiciosos a llarg termini. Es plantegen els següents passos:

1. Comprendre d'una manera profunda els sistemes que necessiten ser transformats.
2. Localitzar els sistemes a transformar i identificar les seues resistències al canvi.

---

⁴ Comissió Europea (2021). Promoció de les transicions cap a la sostenibilitat en el marc del Pacte Verd Europeu amb la política de cohesió. Guia per als responsables polítics nacionals i regionals.

3. Després del mapatge del sistema, pot tindre lloc el desenvolupament de la visió i l'estratègia i operativitzar-la.
4. Generar una governança proactiva per assegurar el compliment dels propòsits.

□ **Gestionar la transició.** Aplicació de polítiques rellevants (*policy mix*). Lles més destacades serien les següents:

- Instruments de política d'innovació.
- Instruments de política ambiental i sectorial.
- Instruments de comunicació per augmentar el suport a la transició.

□ **El paper de la innovació**

Cal posar a disposició de la transició solucions alternatives de desenvolupament sostenible. És important considerar les necessitats d'innovació per al canvi transformador en desenvolupar RIS3.

L'impuls de la innovació amb una finalitat de sostenibilitat requereix l'ús d'una combinació d'instruments de política que puguin atorgar avantatges a les solucions sostenibles i eliminar els avantatges sistèmics que gaudeixen les tecnologies actuals. Aquí el finançament privat pot tindre una contribució significativa.

□ **Transició justa**

El procés de transició cap a una economia més verda ha d'incloure totes les parts interessades i que els costos socials i laborals inevitables de la transició han de ser compartits per tothom.

CONCLUSIONS

- Desenvolupar una visió d'un futur sostenible i formular camins.
- Posar en marxa un sistema de governança proactiva per gestionar la transició.
- Donar suport a la innovació per desenvolupar solucions sostenibles.
- Donar suport al desplegament de la innovació i l'eliminació gradual de pràctiques no sostenibles.
- Garantir una transició justa perquè la transformació beneficie tothom.
- Aplicar enfocaments territorials específics (per exemple, ciutats, comarques, àrees rurals).
- Integrar la sostenibilitat en els programes i projectes.

RECOMANACIONS I PROPOSTES D'ACCIÓ

A continuació, i sobre la base dels fonaments d'anàlisi anteriorment exposats, es realitzen una sèrie de recomanacions i propostes d'acció més concretes.

Aquestes propostes d'acció constitueixen un primer exercici d'enfocament amb l'objectiu de facilitar a la Generalitat l'adopció de mesures més concretes a partir d'un necessari treball de planificació. No obstant això, el detall suficient per al disseny d'aquestes mesures necessàriament ha de ser analitzat per la Generalitat Valenciana des del seu coneixement més ampli de les polítiques en curs i futur.

RECOMANACIONS GENERALS

- **Desenvolupar una visió estratègia pròpia de la sostenibilitat a la Comunitat**
Traduir visions en objectius i metes, i identificar possibles vies d'acció combinant processos participatius, mètodes analítics i processos polítics.
- **Alineació vertical**
Sincronitzar les polítiques europea, nacional i autonòmica, reduir els esforços de les empreses en la seua adaptació i compliment d'aquestes. Per a això serà clau accedir al coneixement del full de ruta i polítiques europees de sostenibilitat de manera anticipada per actuar de manera primerenca i assegurant aquesta alineació.
- **Alineació horitzontal**
Coordinació i integració de polítiques amb la transició sostenible del teixit empresarial valencià com a estratègia clau. Alineació de les polítiques de sostenibilitat, innovació, competitivitat, industrial i fiscal principalment. Identificar i corregir els desajustos de polítiques existents amb el desenvolupament sostenible.
- **Enfocament econòmic**
Atendre la doble dimensió de la sostenibilitat: econòmica i de responsabilitat social corporativa de manera integrada. No obstant això, l'enfocament econòmic pot requerir en aquests moments un impuls a la Comunitat.
- **Aprofitar els efectes tractors**
Identificar i utilitzar els efectes tractors de la sostenibilitat en el mercat com a mesura per a l'eficiència de les polítiques (un exemple és l'efecte tractor de les grans empreses sobre les pimes a través de la cadena de subministrament).
- **Convergència de les accions**
Focalitzar en objectius prioritaris i disseny d'un full de ruta per abordar propers objectius.
- **Monitoritzar avanços i riscos**
Les transicions tenen conseqüències no desitjades i compensacions entre la sostenibilitat social, econòmica i ambiental. Identificar i avaluar contínuament els riscos associats amb les transicions utilitzant estratègies anticipatòries.

Propostes d'acció davant els principals reptes

A continuació, es desenvolupen les principals accions proposades. Per facilitar la seua comprensió les propostes s'han vinculat als principals reptes identificats a part de l'anàlisi prèvia establida en els fonaments d'anàlisi, que són els següents:

1

ELEVAR LA TRANSPARÈNCIA

de les empreses valenciana a través d'informes alineats amb la normativa europea.

2

CAPTAR INVERSIÓ I FINANÇAMENT

Per a la transició del model productiu del teixit empresarial valencià.

3

TRANSFORMAR ELS MODELS PRODUCTIUS

4

MILLORAR LA GESTIÓ DE DADES DE SOSTENIBILITAT

de les empreses i de l'administració pública, assegurant la seva eficiència i la presa de decisions amb impacte.

Repte 1. Elevar la transparència de sostenibilitat de les empreses valenciana a través d'informes alineats amb la normativa europea

1. Impulsar la informació de sostenibilitat de les empreses alineada amb els requisits de la normativa europea i nacional.	Registre d'entitats valencianes socialment responsables.	Tot tipus d'empreses.	Mitjà termini
2. Establir mecanismes o incentius que promoguin la publicació de la informació de sostenibilitat de les empreses.			
3. Facilitar el coneixement per part de les empreses, de manera primerenca, de l'evolució del full de ruta de sostenibilitat europeu i dels impactes que aquesta tindrà per a elles.	Facilitar plataformes d'autodiagnòstic i anàlisi de l' impacte regulador.	Tot tipus d'empreses mitjana especialment.	Curt termini
4. Alinear el registre d'entitats valencianes socialment responsables amb la normativa europea d'informació corporativa de sostenibilitat i el futur desenvolupament de les societats de benefici i interès comú (SBIC).	Alineació d'indicadors. Establiment d'incentius.	TOT TIPUS D'EMPRESES.	Mitjà termini
5. Reorientar les ajudes de foment d'economia sostenible per a pimes al que els serà sol·licitat per finançadors i clients dels quals són proveïdors.	Ajudes de foment de l'economia sostenible.	PIMES	Mitjà termini
6. Facilitar ajudes per al mesurament d'emissions i disseny de plans de reducció, en línia amb el que les entitats finançadores i les grans empreses des del seu efecte tractor demanaran a les més petites.	Explorar ajudes amb fons FEDER. <i>Veure en anàlisi benchmarking el Xec de Sostenibilitat de la Regió de Múrcia</i>	PIMES	Curt termini

ANÀLISI BENCHMARKING

Registres (mesures 1 i 2) Hi ha 2 tendències:

1. Comunitats que fan un enfocament d'acompliment (tall). Algunes d'elles utilitzen estàndards internacionals i altres aspectes més generals de RSE o els ODS com a referència.
2. Comunitats que enfoquen el registre o segell com a impuls. Amb mesures més de suport i assessorament i fins i tot ajudes associades.

Ajuts (mesura 6)

1. Comunitats que aposten per ajudes més GENÈRIQUES de RSE o dirigides a memòries de sostenibilitat. En alguns casos amb segell associat (Galícia i Navarra) i en alguns casos amb assessorament (Galícia).
2. Comunitats que aposten per una cosa molt més focalitzades, normalment dirigida al mediambiental: petjada de carboni i eficiència energètica: Múrcia, Canàries, La Rioja i Catalunya de manera més ambiciosa (prèstecs per a projectes més grans).

Destaca l'enfocament de la Regió de Múrcia: [Xec de Sostenibilitat Empresarial de la Regió de Múrcia](#)

- Subvenció a fons perdut del 75%. Finançat per FEDER.
- És un exemple d'ajuda + divulgació: s'utilitza la presentació de les ajudes per a fer divulgació respecte al marc de sostenibilitat, aprofitant l'interès que poden generar aquestes ajudes. [Veure vídeo](#)

Elevar la transparència de les empreses facilitarà que aquestes puguin respondre als requeriments de:

- Finançadors.
- Clients dels quals són proveïdors.
- Consumidors.
- L'administració en el monitoratge dels avanços del teixit empresarial.

És important que l'abordatge d'aquest repte tinga en compte els aspectes següents:

- Entendre la transparència de les empreses en sostenibilitat no únicament des de la seua vinculació amb la responsabilitat corporativa, sinó també des de la seua dimensió econòmica, **com a element de competitivitat**.
- Impulsar un **enfocament alineat amb els informes de sostenibilitat regulats a escala europea**, evitant ineficiències a les empreses en haver de reportar de diferent manera per a diferents interlocutors.
- D'una manera **proporcional a la mida d'empresa**, atinent com el regulador europeu estableix estàndards diferenciats per a les grans empreses i per a les pimes. *Per exemple, en el cas d'una pime pot tindre sentit promoure una anàlisi de materialitat i d'anàlisi de riscos més que una memòria de sostenibilitat. Per ser processos més senzills i adequats als seus recursos, i estar més adaptats als que els serà exigint per finançadors o les empreses de les quals siguen proveïdores.*

Repte 2. Captar inversió i finançament per a la transició que permeta la transformació del model productiu del teixit empresarial

1. Promoure un alt nivell de qualitat de la informació de sostenibilitat de les empreses valencianes amb l'objectiu que les empreses valencianes estaran en millor disposició d'aprofitar les oportunitats de finançament i inversió que es generaran.	Mesures d'incentiu. Interlocució amb els actors financers, conèixer les seues demandes d'informació amb anticipació.	Tot tipus d'empreses	Curt termini
2. Desenvolupar marcs polítics per superar les barreres no financeres a la inversió en solucions sostenibles (barreres a la informació, barreres infraestructurals...)	Eliminació de barreres a la inversió.	Inversors i finançadors	Mitjà termini
3. Aportar finançament privat amb objectiu d'impacte.	Finançament combinat o <i>Blended finance</i> .	Col·laboració públicoprivada	Mitjà termini
4. Passar d'una política receptiva d'IED (inversió estrangera directa), a una estratègia d'atracció proactiva d'inversions en sectors i àmbits estratègics per a l'avanç en la sostenibilitat del teixit empresarial valencià.	Estructures per a la inversió privada més favorable als objectius de sostenibilitat.	Inversors	Mitjà termini
5. Emissió de bons de sostenibilitat o bons verds per la Generalitat Valenciana per a finançar projectes dirigits a la transició.	Instruments d'innovació financera.	Inversors	Curt termini
6. Mobilitzar recursos públics cap a objectius prioritaris, concentrant els esforços en funció del full de ruta establert.	Ajudes públiques. Compra pública.	Tot tipus d'empreses i clústers	Curt termini
7. Deixar de destinar recursos públics cap a pràctiques insostenibles.			Curt termini

ANÀLISI BENCHMARKING

Exemple Blended finance (mesura 3). Els préstecs de Catalunya, fons Next Tech.

Bons sostenibles o Verds (mesures 5). S'emeten des del 2018 en diverses comunitats autònomes:

[Comunitat de Madrid](#)

[País Basc](#)

[Ajuntament de Barcelona](#)

[Aragó](#)

[Galícia](#)

[Comunitat Foral Navarra](#)

Estratègies d'atracció proactiva d'inversions (mesura 4)

Replicant experiències locals en un àmbit autonòmic: València investment office; Alia invest in alicante <https://aliainvestinalicante.com>; MIA (Madrid investment attraction)

Exemple de concentració en objectius prioritari (mesura 6)

Regió de Múrcia concentració en emissions i empremta hídrica

La transformació que imposa el full de ruta europeu de sostenibilitat necessita un alt volum d'inversió. La Unió Europea està utilitzant la regulació, en especial l'estratègia de finances sostenibles i la normativa d'informació sobre sostenibilitat corporativa, per reorientar els fluxos de capital privat cap a la sostenibilitat.

La Generalitat Valenciana hauria de desplegar mesures concretes des d'un paper facilitador per a l'atracció de finançament públic i privat i dirigir-la a la transició del teixit empresarial valencià.

Tal com s'estableix en les recomanacions del repte 1, una de les accions serà promoure el nivell i qualitat d'informació de les empreses valenciana sobre la seua sostenibilitat. Això facilitarà aprofitar l'estratègia de la Unió Europea i la seua influència en el mercat financer dirigint els fluxos de capital cap a les empreses més sostenibles o amb plans de transició més sòlids a la Comunitat Valenciana.

En comptar amb la informació que els serà requerida pels actors del mercat financer i reduint el seu risc, les empreses valencianes estaran en millor disposició d'aprofitar les oportunitats de finançament i d'inversió que es generaran.

D'altra banda, serà important desenvolupar accions per a l'atracció de finançament privat:

- Utilització de finançament combinat o *blended finance*. Aquests instruments de finançament posen el focus en la compatibilitat de sostenibilitat i rendibilitat, a través de la col·laboració entre l'administració i operadors privats especialitzats.
- Posada en marxa d'estructures i serveis per a la captació de finançament privat, passant d'una política receptiva d'IED (inversió estrangera directa), a una estratègia d'atracció proactiva d'inversions en sectors i àmbits estratègics per a l'avanç en la sostenibilitat del teixit empresarial valencià.
- L'experiència en àmbits similars com el de la internacionalització o les *start up*, pot ajudar a desplegar estratègies exitoses adreçades a la transformació sostenible de les empreses.
- Bons de sostenibilitat o bons verds emesos per la Generalitat Valenciana per a finançar projectes dirigits a la transició. Altres comunitats autònomes estan utilitzant aquests instruments des de 2018.

- Acords de col·laboració públicoprivada amb entitats bancàries i ús d'altres modalitats d'innovació financera com les analitzades pel Banc d'Espanya en el seu estudi *Innovació financera per a una economia sostenible*⁵

Les accions des del finançament públic dirigides a objectius prioritaris en una estratègia de concentració i vinculada amb un full de ruta per al teixit empresarial valencià.

En aquest sentit, és important mobilitzar recursos cap a objectius prioritaris, concentrant els esforços en funció del full de ruta establert, i en sentit contrari, deixar de mobilitzar recursos cap a pràctiques insostenibles.

L'impuls de les prioritats de la Generalitat en l'àmbit de sostenibilitat haurà d'estar coordinada, per a la major eficàcia, amb altres fonts de finançament de la UE i nacionals, però sempre des de les prioritats del territori.

També serà rellevant dirigir cap a la sostenibilitat tota classe de finançament, per tant, no només ajudes Next Generation, sinó també un altre tipus de fons estructurals i d'inversió (FEDER, FSE). Promoure una visió a mitjà i llarg termini del finançament, buscant la seua qualitat i flexibilitat com a mitjans d'eficàcia financera, evitant barreres burocràtiques que dificulten a les empreses accedir-hi o que no els valgui la pena.

---

⁵ A. Alonso i J.M. Marqués (2019) "Innovació financera per a una economia sostenible" <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSerias/Documentos/Ocasiales/19/Fich/do1916.pdf>

Repte 3. Transformar els models productius mantenint la competitivitat del teixit empresarial valencià a través de la seua sostenibilitat

1. Dissenyar plans intersectorials o xarxes entre diferents clústers amb reptes comuns en l'abordatge de la transició.	Mesures d'incentiu. Interlocució amb els actors financers, conèixer les seues demandes d'informació amb anticipació.	Tot tipus d'empreses	Mitjà termini
2. Abordar la transició energètica d'una manera accelerada (emergència energètica i econòmica).	Eliminació de barreres a la inversió.	Especialment sectors en risc	Curt termini
3. Impulsar els plans de transició a les empreses.	Ajudes.	Totes les empreses	Mitjà termini
4. Identificació de barreres per a posada en marxa d'innovacions que han suposat una inversió per les empreses o altres actors (infraestructures necessàries...) evitant pèrdues d'inversió.	Col·laboració públicoprivada.	Principalment empreses tractor	Mitjà termini
5. Ajudes IVACE i AVI per a innovacions dirigides a la transició.	Ajudes.	Inversors	Mitjà termini
6. Aprofitar estructures existents que funcionen amb agilitat (innovació, seguretat industrial...) per impulsar canvis. Vincular aquests àmbits amb el full de ruta valencià per a la sostenibilitat.	Ajudes públiques. Compra pública.	Tot tipus d'empreses i clústers	Mitjà termini
7. Desenvolupament de coneixements i habilitats per a la governança i la pràctica de les transicions.	Figures d'orientació a les empreses.	Universitats i altres actors de formació	Mitjà termini

ANÀLISI BENCHMARKING

Dinamarca - Exemple de col·laboració públicoprivada a alt nivell

State of Green és una associació públicoprivada sense ànim de lucre establerta el 2008. És propietat de l'Estat danès i tres associacions comercials daneses líders; d'aquesta manera abasten des de la política fins a les solucions.

Funciona com una finestra única per a més de 600 empreses, agències, institucions acadèmiques, experts i investigadors danesos connectant-los per impulsar la transició global cap a una economia sostenible, baixa en carboni i eficient en recursos. Es dediquen a combinar els reptes amb experts i solucions; per atraure aquest talent s'obren a empreses i interlocutors internacionals fora de Dinamarca.

La transformació del model econòmic valencià i els seus sistemes productius requereix un conjunt de polítiques tecnològiques i industrials, fiscals, financeres, ambientals, socials i reguladores coordinades.

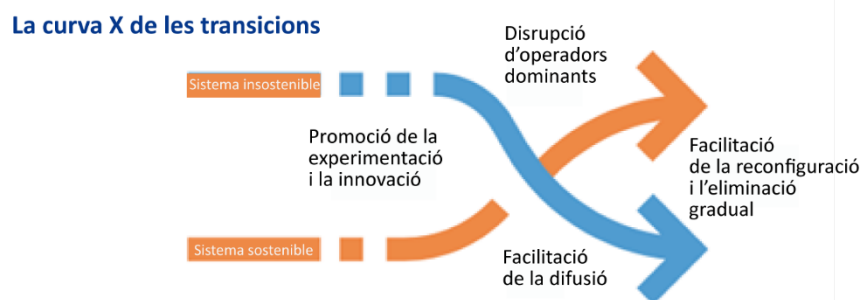
D'altra banda, precisa impulsar i incentivar la inversió dirigida a introduir millores tecnològiques i eficiència ambiental i climàtica.

Juntament amb la transformació de l'estructura productiva, cal desenvolupar capacitats productives regionals o transformar les ara existents. Aquesta transformació requereix un escenari de llarg termini en el qual es prioritzen les transicions més urgents, que en aquest moment estan vinculades a la transició energètica, però que no deixen de banda altres transformacions que seran necessàries en el futur. La planificació d'acord amb un full de ruta pot ser l'enfocament més adequat per a aquest tipus de transformacions que requereixen una visió a llarg termini.

La transició ha de ser dirigida i gestionada i requereix tant introduir pràctiques més sostenibles com d'abandonar gradualment les que no ho són. Tot i que la mateixa paraula *transició* conté la idea de ser un procés, l'actual estratègia europea marca un ritme més accelerat de com es venia realitzant fins a l'actualitat.

Un dels elements clau per assolir aquesta acceleració és aprofitar els efectes tractoros del mateix mercat i de la regulació de sostenibilitat que impulsa els canvis, alineant les polítiques regionals amb les europees.

La Comissió Europea, en la seua *Guia per a la promoció de les transicions cap a la sostenibilitat en el marc del pacte verd europeu (2021)* descriu la transició com una corba idealitzada en la qual es poden distingir tres processos principals: innovació (emergència), desplegament a gran escala de solucions sostenibles (difusió) i reconfiguració del sistema (mentre s'assegura una transició justa).

Un altre element clau és evitar que la transició tinga un impacte negatiu en el desenvolupament i el benestar regional (concepte de transició justa).

Repte 4. Aprofitar l'efecte tractor de les grans empreses, principals obligades pel marc regulador de sostenibilitat, però amb capacitat d'arrossegament sobre les pimes.

1. Identificar tots els elements tractors en l'economia valenciana útils per a l'impuls de la sostenibilitat en el territori.	Mesures de planificació i anàlisi.	Tot tipus d'empreses i sectors	Curt termini
2. Proveir els efectes de consumidors i clients sobre la sostenibilitat del teixit empresarial.	Promoure el consum sostenible.	Planificació econòmica	Mitjà termini
	Incentivar els productes i serveis sostenibles.		
	Posar preus per afavorir el consum sostenible.		
3. Aprofitar l'efecte tractor de la cadena de valor i cadenes de subministrament empresarials. Identificar les principals empreses i sectors tractors establint una col·laboració en l'impuls de la sostenibilitat.	Col·laboració pública-privada.	Principalment empreses tractores	Mitjà termini
4. Aprofitar l'efecte tractor del sector financer sobre la sostenibilitat del teixit empresarial.	Col·laboració pública-privada.	Sobretot tipus d'empreses	Curt termini

ANÀLISI BENCHMARKING

Alemanya
- Guia per a empreses sobre cadenes de subministrament sostenibles

El 2017 el govern alemany va començar a divulgar entre les empreses alemanyes la necessitat de treballar la sostenibilitat de les seues cadenes de subministrament. La guia que es dirigeix a totes les empreses, independentment de la seua mida, estableix una sèrie de passos per a treballar la sostenibilitat de la cadena de subministrament.

[Enllaça la guia](#)

Exemple d'efecte tractor en coneixement

Els operadors de parcs eòlics i les institucions de recerca d'Alemanya (més de 300 socis en total) estan agrupats a la mateixa regió, amb el suport dels governs locals. Això ha facilitat un efecte tractor de coneixement i els mecanismes de coordinació necessaris per a indústries i sectors altament intensius en coneixement com aquest.

Repte 5. Generar un sistema de governança i gestió de dades de sostenibilitat per part de la Generalitat i de les empreses.

1. Augmentar les competències ESG en el lideratge (en les empreses i en l'administració pública).	Mesures de planificació.	Generalitat Valenciana empreses entre 500 i 50 treballadors	Mitjà termini
2. Adaptació dels sistemes d'informació i capacitat de gestionar les dades de la Generalitat dirigides a la presa de decisions estratègiques per a transformació i la del teixit empresarial valencià.	Captació i gestió de dades.	Generalitat Valenciana	Mitjà termini
3. Impulsar la captació i gestió de dades en les empreses valencianes amb relació a la sostenibilitat dirigides a la presa de decisions estratègiques per a la transformació del teixit empresarial valencià.	Estructures d'informació i ajudes adreçats a la digitalització i la sostenibilitat.	Tot tipus d'empreses	Mitjà termini
4. Generar un sistema de governança de la transició per al model econòmic valencià: àgil, amb visió econòmica i aprofitant estructures existents.	Col·laboració públicoprivada.	Generalitat Valenciana	Curt termini
5. Generar un full de ruta per a la transformació del model econòmic valencià amb escenaris a curt, mitjà i llarg termini i un procés per al seu monitoratge enfocat al seu impacte.	Col·laboració públicoprivada.	Generalitat Valenciana	Curt termini

ANÀLISI BENCHMARKING

Regió de Veneto (Itàlia)

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue_108_Case_Study_198_Veneto.pdf

Aquesta regió ha creat tot un sistema de governança en la presa en compte d'aspectes mediambientals des de l'actuació interna de l'administració.

Bielorússia- El Sistema Nacional de Monitoratge Ambiental

<http://www.nsmos.by/>

El Sistema Nacional de Vigilància Ambiental té com a objectiu garantir la disponibilitat d'informació ambiental en tots els nivells de decisió, així com en suport a la implementació dels compromisos internacionals.

Mesures per pilars temàtics

A continuació, s'estableixen els principals reptes agrupats per pilars temàtics. Aquest enfocament és proper al triple *bottom line* (també anomenat de triple impacte o triple balanç) i per tant ajuda a definir la sostenibilitat en un procés amb tres elements: l'econòmic, l'ambiental i el social. A aquests tres elements sumarem la governació per la seua rellevància des de l'acció administrativa i empresarial en la consecució d'objectius transformadors.

Medi ambient (transició del teixit empresarial valencià)

Reduir les emissions:

- Fomentar entre les empreses el càlcul de la seua petjada de carboni (abast 1 i 2 per a les pimes, i 1, 2 i 3 per a la gran empresa).
- Impulsar plans empresarials de reducció.
- Establir plans sectorials de transició per a aquells sectors més intensius en emissions.

Accelerar la transició energètica del teixit empresarial valencià:

- Impulsar mesures d'eficiència energètica, sobretot en les pimes.
- Desenvolupar les infraestructures necessàries per a facilitar les mesures d'eficiència energètica de les empreses, especialment de les grans empreses.

Impulsar la sostenibilitat de les cadenes de subministraments:

- En coordinació amb les grans empreses tractores a través de la seua cadena de subministrament.
- Les mesures de càlcul i reducció d'emissions i els suports a l'anàlisi de riscos mediambientals de les pimes són mesures complementàries amb la sostenibilitat de les cadenes de subministrament.

Plans sectorials i intersectorials per als sectors més estratègics de la Comunitat Valenciana pel seu impacte econòmic:

- Identificació de reptes de transició comuns entre sectors i com uns poden ajudar a avançar a altres.

Concentrar la inversió en innovació en els aspectes clau de la transformació del teixit empresarial valencià:

- Ajudes a la innovació amb focus en la transformació i la competitivitat, no només en l'emprenedoria.
- Aprofitament de les estructures d'innovació existents per la seua agilitat.

Social

Assegurar una transició justa:

- Aprofitar els fons de transició justa europeus per impulsar mesures al territori. El mecanisme consta de tres pilars:
  - El Fons de Transició Justa.
  - Un règim específic en el marc del programa InvestEU.
  - Un mecanisme de préstec per al sector públic amb el Banc Europeu d'Inversions per mobilitzar inversions addicionals en favor de les regions afectades.

El Fons de Transició Justa concedeix principalment subvencions. El règim de transició específic en el marc d'InvestEU atrau inversions privades. Les activitats del Banc Europeu d'Inversions han de mobilitzar finançament públic.

- Mesures de protecció a comunitats o àmbits del territori més impactats.
- Gestió del talent per a un nou model econòmic. Fomentar l'educació en coneixements i capacitats necessàries en un escenari de transició.
- Impulsar canvis en els hàbits de consum cap a un consum sostenible i conscient.
- Control de les polítiques de preus dels productes sostenibles per impulsar el seu consum i evitar impactes adversos en persones amb vulnerabilitat econòmica.

Econòmic

- Col·laboració públicoprivada amb els actors del mercat financer en la gestió de la transició.
- Facilitar a les empreses la captació de capital privat adreçat a inversions de transició.
- Concentració del finançament i ajudes públiques en els objectius prioritaris de transició a partir d'un full de ruta.

- Augmentar la flexibilitat de les ajudes públiques a la transició per facilitar que els fluxos de capital arriben a les empreses. Identificar mecanismes de finançament innovadors.
- Emissió de bons verds o sostenibles per al finançament de projectes tractors.
- Impulsar de manera sinèrgica la transformació empresarial digital i sostenible.

Governança

- Elevar la transparència de sostenibilitat del teixit empresarial valencià amb la meta de respondre a les exigències del mercat (i no únicament des d'un àmbit de *compliance*).
- Impulsar la captació i gestió de dades de sostenibilitat a les empreses.
- Monitoratge dels avanços de la transició del teixit empresarial (requereix de la mesura anterior) des d'indicadors clau identificats.
- Facilitar l'autodiagnòstic i valoració de riscos de sostenibilitat a les pimes.
- Avançar en els criteris de sostenibilitat de la compra i contractació pública.

Especial referència a accions en relació als reptes de les pimes

Les pimes compten amb una sèrie de hàndicaps amb relació a la seua transformació sostenible, els principals són la dificultat d'accés al coneixement i l'impacte del full de ruta en els seus negocis. També compten amb major dificultat per a realitzar les inversions necessàries per a la transformació dels seus models productius.

A causa d'aquestes característiques la seua presa de decisions i plans d'acció vinculats amb la transformació o transició són més lentes i tenen un enfocament més conservador, quedant a l'espera de l'obligació reguladora o de la demanda específica per part dels clients.

D'altra banda, la majoria de les pimes no compta amb un departament de sostenibilitat o persones a l'empresa que capten el coneixement de manera primerenca i impulsen l'àmbit.

No obstant això, malgrat aquestes circumstàncies, la transformació del model econòmic els afectarà de manera directa, encara que no tant des de l'àmbit regulador, sinó a través dels canvis del mercat i de les exigències que tindran altres companyies amb les quals interactuen (relacions comercials des de la cadena de subministrament i finançadors principalment).

En les pimes seria especialment rellevant impulsar una integració de la sostenibilitat proporcionada i pragmàtica des de les exigències que tindran per part del mercat, principalment a través de finançadors i de l'efecte tractor de grans empreses sobre les més petites. Per a això es proposen les següents recomanacions:

Recomanació 1. Accés al coneixement

Facilitar el coneixement del full de ruta europeu de sostenibilitat i l'impacte en el seu negoci.

Per a això es poden utilitzar plataformes que els permeten identificar l'impacte regulador directe i indirecte a l'empresa.

Recomanació 2. Anàlisi d'impacte

Facilitar-los una anàlisi de materialitat i riscos ESG per cobrir la demanda d'informació que els serà demanada per finançadors i empreses de les quals puguen ser proveïdores.

En aquest cas les plataformes també poden ajudar a elaborar aquests anàlisis de manera bàsica.

Recomanació 3. Accions per a la transició

- Facilitar el càlcul de la seua petjada de carboni i plans de reducció apropiats i proporcionats a les característiques de la companyia.
- Afavorir el disseny de plans de transició que serveixen d'orientació en la transformació necessària i faciliten la planificació operativa i financera per assolir-los.
- Impulsar ajuts adreçats a dur a terme inversions clau i concretes.